

Foto: Andrea Oddershede

3

Slå ikke vejrabatter, grøfter, markskel og brak- eller græsarealer når blomsterne blomstrer. Vær dog opmærksom på slåningsfrister i landbrugsordninger

Et sikkert hjem

Vejrabatter, alleer, grøfter, markskel og græs- og brakarealer kan under de rigtige betingelser være rigtig gode levesteder og vigtige fødekilder for de vilde bier. Her blomstrer vilde plantearter som mælkebøtte, hvidkløver, kællingetand, røllike og stor knopurt, og det er noget bierne elsker. Derfor får du hele 8 bi-point ved at værne om dine småbiotoper og sikre, at de fremstår blomsterrige i sommermånederne.

Faktisk har undersøgelser vist, at de fleste bier foretrækker at søge føde i de vilde plantearter, fremfor udsåede kulturplanter som honningurt og solsikke. Derfor er det vigtigt at give plads til – og værne om – disse naturlige levesteder på din bedrift. Det indebærer også at sikre, at arealerne forvaltes på en måde så de tilbyder flest mulige blomster til bierne både forår, sommer og efterår.

Arealer udenfor marken er mere sikre som levested for bierne fordi ploven aldrig kommer forbi. Mange bier bygger nemlig rede i

Hvad spiser de vilde bier?

Alle voksne bier lever af nektar, mens biernes larver lever af pollen. En del af de vilde bier er generalister; det vil sige, at de søger pollen og nektar i et bredt udvalg af naturligt forekommende planter, fx pil og mælkebøtte, eller indførte plantearter, som fx honningurt. Men et stort antal arter er højt specialiserede, og indsamler kun føde fra én eller få arter af blomster. Det gælder fx visse humlebiarter, der har en særligt lang tunge, der gør dem i stand til at suge nektar ud af rødkløverens lange kronrør, eller blåhatjordbien, som kun indsamler nektar og pollen fra blåhat.

Dette faktaark er en del af en serie, der sætter fokus på, hvordan du kan hjælpe de vilde bier. I alt beskrives 10 forskellige bivenlige tiltag, som er anbefalet af forskere og naturforvaltere, og som du kan udføre på din bedrift. Hvert tiltag er værdisat med 'humlebier' (1-10, hvor 10 er bedst) som indikerer, hvor godt tiltaget er for bierne.

Du kan læse mere om kampagnen på www.lf.dk/bi. Læs også faktaboksen for overblik over de relevante regler.

Kig godt efter! Umiddelbart ligner det langt græs, men man skal helt tæt på for at erkende blomsterne. Naturligt forekommende plantearter har ikke nødvendigvis store prangende blomster, men er alligevel af stor værdi for bierne. Foto: Andrea Oddershede.

Samme vejkant, men tæt på kan man se at der er tale om en meget bivenlig vejkant. Blomsterne har fået lov at blomstre, og det betyder at der er mad til bierne. De lilla blomster er af arten blåhat som er en populær art blandt de vilde bier. Foto: Andrea Oddershede.

jorden, og nogle overvintrer der også. Det er samtidig vigtigt for de vilde bier, at der findes føderessourcer i nærheden af deres rede.

Slåning kan fremme blomstring

Forsøg så vidt muligt at undgå slåning i blomsternes højsæson, dvs. juni, juli og august. Derimod kan slåning i primo maj eller omkring oktober være med til at fremme blomstringen i sommerperioden, og samtidig begrænse græssernes dominans. Vær dog opmærksom på de særlige regler for slåningstidspunkter på brakarealer (Se faktaboks).

Hvis du har grøftekanter eller enge med mange tidlige blomster så som mælkebøtte eller ranunkel, der begge blomstrer i maj måned, så forsøg så vidt muligt at skåne dem for slåning i denne periode. De er begge værdifulde føderessourcer på et tidspunkt, hvor landskabet ellers kan være fattigt på føde til bierne.

Det er vigtigt at du husker at fjerne det afslåede materiale når du har taget et slæt. Herved sørger du for at fjerne næringsstoffer fra områ-

det, hvilket er med til at begrænse konkurrencetærke plantearter som brændenælder, skræpper og græssers dominans. Samtidig undgår du, at det afslåede materiale udskygger småblomster.

Sorthvid jordbi er nem at kende på sine grå hår. Bienen bygger gerne rede i udyrkede arealer, og kan findes i bl.a. markveje, markskel, på overdrev og andre permanente arealer. Sorthvid jordbi er en af de arter af vilde bier, som man hjælper ved at lade blomsterne blomstre. Foto: Morten DD Hansen.

Få overblik over regler og naturdata*

Husk at slåningsfrister for dine brak- og græsarealer, og andre regler for tilskud, skal overholdes. På arealer med Grundbetaling (dog ikke brakarealer) kan slåning erstattes med græsning, hvis mere end 50% af plantedækket bærer præg af afgræsning og er under 40 cm højt.

På brakarealer er det ifølge reglerne ikke tilladt at udnytte eller fjerne det afslåede plantemateriale fra brakarealet. Det er dog en fordel for dyre- og plantelivet at fjerne samle det afslåede materiale i et hjørne af marken, frem for at lade det ligge på arealet. Ellers kan det komme til at udskygge for opvæksten af nye blomster til bierne.

Vær altid opmærksom på, om der er særlige § 3- beskyttede naturtyper eller arter, som orkideer eller sjældne sommerfugle på dine arealer, der kræver særlige hensyn. I såfald bør forvaltningen tilpasses efter disse arter.

Vil du vide mere om naturpleje, beskyttet natur og samspillet med øvrige regler for landbrugsproduktionen kan du læse mere i Miljøstyrelsens Naturplejeguide. Spørg din lokale konsulent eller din kommune, hvis du er i tvivl om et areal er beskyttet eller en aktivitet er omfattet af forbud.

Du kan læse mere om reglerne for brak- og græsarealer i Vejledning om Grundbetaling og faktaark fra Landbrugsstyrelsen. Får du tilskud til pleje af græs- og naturarealer, kan du læse mere om reglerne på www.plejegræs.dk.

Naturværdier

Med app'en "§3-natur beskyttet natur" kan du få et overblik over naturværdien (HNV-scoren), særlige arter, sten- og jorddiger, fortidsminder og beskyttet natur, der er fundet og registreret på de arealer du står på. Vær opmærksom på, at naturregistreringerne er vejledende, der kan være beskyttet natur og arter, der endnu ikke er registreret på arealerne. Søg på 'Beskyttet Natur' der hvor du henter apps. Du kan også kontakte din kommunale naturmedarbejder, som kan hjælpe dig med mere viden om din natur.

*NB: Vær opmærksom på, at dette blot er et overblik, ikke en fyldestgørende gennemgang af alle regler.

KONTAKT

Anne Eskildsen
Specialkonsulent
Anlæg & Miljø
anee@seges.dk
+45 8740 5423

Andrea Oddershede
Specialkonsulent
Anlæg & Miljø
anod@seges.dk
+45 8740 5444